

Zprávy

Notices

faunistické

faunistiques

MYRMEKOLOGICKÉ POZNÁMKY, 1—2.

NOTICES MYRMÉCOLOGIQUES, 1—2.

1. O výskytu mravence *Liometopum microcephalum* Panz. — Z Moravy jest tento druh jmenován dosud jen ze čtyř míst: Pulgary a Strachotím (ZDOBNITZKY), Lednice (SOUDEK), a Pavlovské vrchy (KRATOCHVÍL). Kolonie byly zjištěny jen na prvých třech nalezištích a to vesměs na dubech (sr. ZDOBNITZKY 1910, p. 10.; SOUDEK 1922, p. 61.). Zdá se však, že tento vzácný mravenec nežije u nás jen na dubech, neboť účastníci sjezdu mor. a slov. entomologů (5. VI. 1938) měli možnost pozorovati jednu velmi početnou kolonii na staré lípě u Středního rybníka v Lednici. Že *L. microcephalum* na již. Moravě žije skutečně velmi často na starých lípách, v jejich korunách loví potravu, potvrdily i pozdější nálezy: GREGOR ho zjistil na několika lípách v lednickém parku (12. VI. 38), KRATOCHVÍL na lípě u Hlohovce (16. VI. 38). Tyto nálezy přivedly GREGORA na myšlenku, že *L. m.* snad žije i na starých lípách, jež vroubí silnici Brno—Mikulov. Na konci června se mi skutečně také podařilo nalézt kolonii *Liometopa* na lípě při silnici Židlochovice—Rajhrad. Naleziště toto je nyní nejsevernější ve stř. Evropě.

2. Československé druhy podrodu *Myrmetoma* For. (= *Orthonotomyrmex* Ash). — Mravenci podrodu *Myrmetoma* jsou vzácní členové naší mravenčí zvířeny a od ostatních druhů rodu *Camponotus* jsou ostře rozlišeni tvarem epinota, jež je hranatá a vzadu strmě až vyduté, takže jeho profil je skoro pravouhlý. Proto je mnozí odborníci (mezi nimi i SOUDEK 1931) považují za samostatný rod *Orthonotomyrmex*. Systematika forem, jež sem patří, jest dosti obtížná, neboť tyto mravenci jsou si tvarově velmi podobní a epinotum, jež jest rozlišovacím znakem některých z těchto forem, velmi značně variuje. Proto někteří myrmekologové níže jmenované formy považují za subspecie, jiní za samostatné druhy a jiní konečně jen za variety téhož druhu. Užívám v dalším hodnocení podle MENOZZIHO, jež přeurlčil veškerý můj materiál *Myrmetom.*

Ze tří druhů, jež se mi podařilo na území Československa zjistiti, byl bezpečně v Československu několikrát nalezen jen jeden, totiž *Camponotus (Myrmetoma) piceus* Leach. a jeho varieta *atricolor* Nyl. (= *Orthonotomyrmex merula* Los.). Mezi oběma těmito formami jest však tolik přechodů, že je nelze velmi často dobře rozlišiti. I členové téže kolonie mohou mítí přední část epinota velmi různě vyvinutu, a různé stupeň vyklenutí této části jest rozlišovacím znakem mezi typickou formou a var. *atricolor*! K dosud známým našim nalezištím *C. (M.) piceus* připisují ještě další 2 z Moravy: KOK byl (leg. GREGOR, 1936) a Palackého vrch u Brna (leg. GREGOR, 1937).

Další dva druhy jsou nové nebo aspoň první jisté pro faunu Československa. Jsou to *C. (M.) lateralis* Latr. a *C. (M.) dalmaticus* Nyl. — Prvý z nich byl sice v maďarské literatuře jmenován ze „širšího okolí Bratislavy“, ale není jisto, zda byl nalezen na území maďarském či československém. Můj nález ze Sv. kopečku u Mikulova (1937) v kousku zpuchřelého dřeva je prvním jistým zjištěním tohoto druhu v ČSR. Druhý druh nebyl vůbec dosud hlášen z ČSR. Našel jsem ho u Petřalky na Slovensku (1937) pod kamenem a na nádraží.

Pro snadné rozlišení těchto 3 *Myrmetom* podávám tento praktický klíč:

1 a) Celé tělo černé, jen tykadla, kusadla a nohy z části nahnědlé (přední část epinota je jen málo vyklenutá, vodorovná) . . . *Camponotus (Myrmetoma) piceus* Leach.
—b) Tělo dvojbarvé (přední část epinota více vyklenuta) 3.

3 a) Hlava červená, hruď a okončiny červeně neb nahnědlé *C. (M.) lateralis* Latr.

—b) Hlava v ž d y č e r n á, okončiny a aspoň přední část hrudi červená nebo červenohnědá *C. (M.) dalmaticus* Nyl.

1. *Liometopum microcephalum* Panz. est une fourmi assez rare dans la faune tchécoslovaque, surtout en Moravie, où elle à été trouvée sur les troncs des chênes par ŽDOBNIŤKY (1910) et SOUDEK (1922). Cette année on a la trouvé aussi sur les troncs des tilleuls aux environs de Lednice et de Židlochovice en Moravie. La dernière localité est une des plus septentrionales en Europe centrale.

2. Les Camponotus du sous-genre *Myrmetoma* (= *Orthonotomyrmex*) sont représentés en Tchécoslovaquie par trois formes: *C. (M.) piceus* Leach., *C. (M.) lateralis* Latr. et *C. (M.) dalmaticus* Nyl. Seulement la première espèce a été déjà plusieurs fois citée dans la littérature tchécoslovaque.

Doc. Dr. J. Kratochvíl.

VZÁCNÝ LUMEK LAPTON FEMORALIS NEES Z ČESKOSLOVENSKA A RUSKA.

Roku 1813 popsal NEES podle dvou kusů, pravděpodobně z Německa pocházejících, lumka *Lapton femoralis*, který nebyl od té doby nikde uváděn. Diagnózy GRAVENHORSTOVA a SCHMIEDEKNECHTOVA jsou udělány podle popisu NEESOVA. Rod *Lapton* Klug byl řáděn k tribu Banchini a s ním k *Ophioninům*; nověji jej řadí Dr. ROMAN do podčel. *Pimplinae*. V materiálu, který mi byl svěřen k určení p. doc. Dr. J. OBENBERGEM z Národního musea v Praze našel jsem jednu samičku z Podolí v Rusku (lgt. HANUŠ). Sám jsem našel jednu samici na pouzdřanské stepi 25. VII. 1936, později jsem jeden kus dostal od p. odb. uč. AMBROŽE ze Znojma. Dosud neznámého samečka našel v jediném ex. p. A. HOFFER v okolí Parkaně 9. VII. 1933. Oba kusy Neesovy pocházely přitý ze smrkového lesa, naše kusy pocházejí však z prostředí zcela jiného rázu.

Lapton femoralis Nees wurde vom Autor aus Russland (col. Národní museum, Prag), aus der Čechoslovakiei von Fouzdřany, Znojmo (Mähren), Parkan (Slovakiei) festgestellt.

F. Gregor.

DVA PARASITI SOUČASNĚ V JEDNOM HOSTITELI.

Letos vyskytovaly se trochu hojněji housenky bourovce prstenčitého (*Clisiocampa neustria* L.) v okolí Ubušina na Českomoravské vysočině. Z jedné kukly vyšel 13. září velice pěkně vyvinutý ex. lumka, jinak u nás dosti vzácného, *Theronia atalantae* Poda. který však r. 1925 byl na Podk. Rusi v okolí Mukačeva velice hojný, jako parazit u bělásky ovocného. Zajímavé však bylo, že v hrotu kukly, kterou lumek opustil, našel jsem tři asi 6 mm dlouhé larvy, snad nějaké *Chalcidy* nebo *Bracodidae*. Jich vajíčka musela být nakladena do housenky asi v době, když již tato měla v sobě cizopasnika. lumka. Jak vidět z toho, samička nerozeznala, že je housenka již infikována a oba cizopasnici se dokonale rozdělili o kořist.

F. Gregor.